

מסורת הש"ס

במה מדליקין פרק שני שבת

כד.

עין משפט
גזר מצוה

בט א מיי פ"ב מהל' (מהל'
תפלה הל' יג ופ"ג)
מהלכות ברכות הלכה ו סמג
עין מ טושי"ע א"ח סי'
מנכס פק"ד:
ג ב מיי פ"ב מהל' ברכות
הלכה ה סמג שם טושי"ע
א"ח סי' תכד:
גא ב מיי פ"ב מהל' תפלה
הלכה י סמג עין יט
טושי"ע א"ח סי' תכז סמ"א
וסמג תל סמ"ג ב:
גב ב מיי שם הל' יד טור
טושי"ע א"ח סי' מקשה
סמ"ג א ג:
גה ב שם סמ"ג ב:
גד ב מיי שם הל' יג סמג
שם טושי"ע א"ח סי'
מנכס פק"ד ב:

מוסף תוספות

א. דחידא גזירה היא. מוס'
יטעס לעיל כל. ד"ה יואל
נוסף גזירה ואין יקום ונגזר
מזה לא נזכר. ב. דחידא גזירה
היא. מוס' ה"ל"ס. ג. א"ע
ללא גזירה. שם גזירות
אטו ירדן ולא תענית
מלאכה כנפא א"ח גזר
י"ט אטו שבת דיריט
ושבת כי חרדי יגזרו. מוס'
ה"ל"ס. ד. דחידא כיון
גזירה שמה יטה, שהוא
מלאכה בגזירה של תורה,
חשיבין להו כחידא וכו'
אבל ב"ל כל הכלים גבי
טלטול דרובן א"ע
דמוש חשש הוצאה
אסור. חומרא יחרא
היתה ולא גזרין בה י"ט
אטו שבת. טעמיה. ו. לפי
שאינה ראיה לכלום. מוס'
ה"ל"ס. ו. שמדליק בערב
שבת ואיכא למגור שמה
יטה בשבת. מוס' ה"ל"ס.
ז. מלישנא דבריימא. סי'
ה"ר. ח. ו"ל אסירי אלא
ביריט שחל להיות
בערשי. מוס' ה"ל"ס.
ט. דליכא למיחש לחיט'
וכי"ש רהוה לן למשרי
ביריט. אפי"ה. שטה לה"ר.
י. לפי שאין שורפין
קדשים ביריט, והיינו
סייעתי דרב חסדא. שטה
לה"ר. יא. למה הפסיק
בפסקא דירלא בשמן
שורפה' בין הלכות
חובות. יב. ה"ה
דאיבעיא להו בבהמ"ז
ולא איבעיא להו בתפלה,
משום. יג. ה"ר.
יד. מוכיבא י"י. סי' ה"ר.
טו. שכל שיש בה הודאה
לשעבר אומרו בהודאה.
מאלי. טז. כיון כל תפלה
להבא. מאלי. טז. והנוקן,
דהתם לאו דאסירי בעשיית
מלאכה, אלא ריעיבא.
יז. שאין מחזירין אלא
ביום שיש בהם קרבן
מוסף, אבל אין בהם קרבן
מוסף כגון חנוכה ופורים
ושחרית ומנחה, תעניות
ומעמידות אין מחזירין
אותו. הנהיגו מנכס.
יח. אלמא כל כה"ג לאו
שקר מקרי. סי' ה"ר. כיון
שבשעה שהתפלל בתענית
ה"י. סי' ה"ר. יט. דא"ע
דאיכא נביא ביום, כיון
דליכא נביא במנחה אין
מחזירין. מוס' ה"ל"ס.
כ. דמפריש בנביא במנחה
בשבת כשחל ביריט, לאו
דוקא נביא. אלא. מוס'
מגילה ט. ד"ה הקורא.
כא. ופסקי היינו הפסטה.
מוס' מגילה ט. ד"ה הקורא.
כב. ודאין ודאין מוס' ה"ל"ס.
דאין

ולא גזרי' נתן לתוך חלב מהותך שמן אטו לא נתן דכלא נתן נמי לא
אסור כלל אטו שאין מהותך א"ע דבמחל מהותך גזרין גזרה לגזרה
דגזרי' אטו שאינו מהותך ושאין מהותך אטו שמה יטה הא לא חשיב
גזרה לגזרה דכשאין מהותך ודאי יטה לפי שאינו נמשך אחר הפמילה
אכל הכא משום שמנוה עליו לית
לן למימר ודאי יטה ומיזך ר"י דהכא
לא חשיב גזירה לגזרה דיו"ט ושבת
כי הדדי יניחו כדאמרין צפרק כמה
אשה (לקמן דף פ. וסס) גבי סנדל
המסומר וקשה לרשב"א דהכא גזרין
יו"ט אטו שבת וצריש כל הכלים
(לקמן דף קכד. וסס) מסקין ללא
גזרין ושמה אין להשוות גזרות של
חכמים זו לזו אותם שאינם במלאכה
אחת: גזירה יו"ט אטו שבת.
וקשה לרשב"א הא דתנן צ"ג דבית
(דף כ. וסס) מעשה וסאל ר' טרפון
עליה ועל החלה שנטמאת ואמרו לו
לא חזס ממקומם והשתא לרצה
אמאי לא חזינה והא חזיא להיסק
תחת מבשילו ללא שיך זה למיגור
יו"ט אטו שבת כמו צמנן ולפי טעמא
דאין שורפין קדשים ביום טוב ניחא
וצריך לדחוק דגזרין חלה בשבת
אטו שמה:

תניא בוותיה דרב חסדא. וא"ת
והא' משמע חוץ משמן
שריפה דאין מדליקין בשבת ולא
צו"ט והיינו דלא כרז חסדא דלדירי'
מדליקין בשבת וי"ל דה"ק כל אלו
שאמרו אין מדליקין בשבת מדליקין
ביום טוב וכו' אטו חוץ משמן
שריפה שאף על פי שמדליקין בשבת
אין מדליקין ביום טוב וכו':
איבעיא להו מהו להזכיר שר'
חנוכה בברכת המזון.
מימא דהך מילתא הוה ליה לאסקי
לעיל גבי מילי דחנוכה:

מהו להזכיר שר' חנוכה בבהמ"ז.
ב' תפלה פשיטא ליה דמוזכר
משום דתפלה צצור הוא ואיכא
פרסומי ניסא אכל צבהמ"ז שצני' ג'
ליכא פרסומי ניסא כולי האי:
מוזכיר בהודאה. דעל הכיס
הודאה היא ולא תפלה:
בבונה ירושלים. כמו צ"ח
שאומר יעלה ויבא צנונה
ירושלים וימנעם דיעלה ויבא היא
תפלה ותמנונים תקנוה^{טו} צנונה
ירושלים דהיא נמי תפלה וצ"ח
תיקנוה צעזודה שהיא תפלה להשג
ישראל לירושלים: **או** דילמא כיון
דלא אסור בעשיית מלאכה בו' והא
דלמר צ"ג דמגילה (דף כז. וסס)
כל שיש בו ציטול מלאכה לעס כגון
תענית ציצור וט' צבא קורין שלשה
ושאין צו ציטול מלאכה לעס כגון
ראש חודש וחולו של מועד קורין
ד' יט היינו מנהג צעלמא שאין רגילין
לעשות מלאכה:

ד'תני ר' אושעיא (בוותיה) בו'. מהכא לא הוי צעי למיפשט לעיל דאינו מוזכר חנוכה צברכת המזון דליכא למידי דדוקא נקט תעניות ומעמידות אצל חנוכה ופורים אף על פי שאין צדן קרבן מוסף צריך להזכיר משום פרסומי ניסא ואיכא ליכא למיפשט דדילמא נקט תעניות ומעמידות משום תפלה מיהו אף בחנוכה ופורים אס לא אמר בתפלה אין מחזירין אותו דכמגילא צהדיא צמוספתא דצרכות (פרק ת"ה): **תעניות** ומעמידות ערבית ושחרית ומנחה בו'. מה שפי' הגאונים שאין אנו רגילין לאומרה ערבית ואפילו שחרית שמה יארע לו אונס חולי או צולמוס ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלמו: אין מחזירין אותו. דלאו דאורייתא יניחו: צברכת המזון. של ערבית צכניסתו וכו' ציילתו שצבר עזר היום: של חנוכה צמוספין. תפלת מוספין דשבת וכו' צמוספין צמוספין ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים צהודאה: צד' תפלות. ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחוצת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום: אין נציא צר"ח. הכא נמי הואיל אלמלא צ"ח אין מוספין צחנוכה לא צעי לאזכרי: **הכל אימים** ו (צשהרית וערבית) ומנחה. וכיון שהיום מחויב צצרצב תפלות כו כן וז: **המפטיר** צנציא צמנחה צצצט. מלאכי צתצוצת הגאונים שהיו רגילים לקרות צנציא צצצצות צמנחה עשרה פסוקים וצימי פרסיים גזרו גזרה שאל לעשות וכיון שנסתלקו נסתלקו: אין נציא צמנחה ביום טוב. ואף על גב דאיתיה שחרית הואיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מוזכרין: ככל

צברכת המזון. בתפלה פשיטא לן שהרי להלל ולהודאה נקצבו כדאמרין לעיל: לא מוזכרין. לא חייבו להזכיר: אינו מוזכר. אינו צריך להזכיר: מה תפלה צברכת הודאה. דהא כולה מילתא דחנוכה עיקרה להודאה נתקנה: צהודאה. צברכת הארץ: ואומר מעין המאורע צעזודה. לבקש רחמים על ישראל ועל ירושלים להשיג עזודה לתקומה לעשות קצצות היום: שני וחמישי. משמע של כל צצצות השנה ומאי צצצצתייהו לזוכרם ולחלקם משאר ימות השנה: של תעניות. שהיו גזרים תעניות על הגשמים שני וחמישי וישני צצצ' צצצ' תענית (דף י.): **ושל מעמידות**. כלומר לימים של מעמידות שהיו מתענין צרצעה תעניות צצצת שני ושלישי ורציעי וחמישי ומעין המאורע דידהו תפלת תענית: ערבית. לילי כניסתן ואע"פ שאוכל ושותה כל הלילה מתפלל תפלת תענית מאחר שצכנס היום והכי נמי אמר רצ הוגא צצצצת תענית (דף יא): יחיד שקבל עליו תענית אף על פי שאוכל ושותה כל הלילה מתפלל תפלת תענית. וצתשו' הגאונים מלאכי צרייתא שנו רבותינו פעמים שאדם שרוי צצצענית ואינו מתפלל ופעמים שאינו שרוי צצצענית ומתפלל הא כיצד כאן צכניסתה כאן ציילתה כלומר ערב תענית אע"פ שעתיד לאכול לאחר תפלה מתפלל תפלת תענית וליל מחמתו אף על פי שעודנו צצצענית כשמתפלל תפלת ערבית אינו מתפלל תפלת תענית. וסוף דברי הגאונים תכנו אכל אין אנו רגילים לומר ערבית ואפילו שחרית שמה יארע לו אונס חולי או צולמוס ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלמו: אין מחזירין אותו. דלאו דאורייתא יניחו: צברכת המזון. של ערבית צכניסתו וכו' ציילתו שצבר עזר היום: של חנוכה צמוספין. תפלת מוספין דשבת וכו' צמוספין צמוספין ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים צהודאה: צד' תפלות. ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחוצת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום: אין נציא צר"ח. הכא נמי הואיל אלמלא צ"ח אין מוספין צחנוכה לא צעי לאזכרי: **הכל אימים** ו (צשהרית וערבית) ומנחה. וכיון שהיום מחויב צצרצב תפלות כו כן וז: **המפטיר** צנציא צמנחה צצצט. מלאכי צתצוצת הגאונים שהיו רגילים לקרות צנציא צצצצות צמנחה עשרה פסוקים וצימי פרסיים גזרו גזרה שאל לעשות וכיון שנסתלקו נסתלקו: אין נציא צמנחה ביום טוב. ואף על גב דאיתיה שחרית הואיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מוזכרין: ככל

תניא בוותיה דרב חסדא ב' כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן ביום טוב חוץ משמן שריפה לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב: איבעיא להו מהו להזכיר של חנוכה בברכת המזון כיון דמזכרין הוא לא מדכרין או דילמא משום פרסומי ניסא מדכרין אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא אינו מוזכר ואם בא להזכיר מוזכר בהודאה רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא סבר לאדכורי בבונה ירושלים אמר להו רב ששת כתפלה אמה תפלה בהודאה אף ברכת המזון בהודאה: איבעיא להו מהו להזכיר ראש חודש בברכת המזון אם תימצי לומר בחנוכה דרבנן לא צריך ראש חודש דאורייתא צריך או דילמא כיון דלא אסור בעשיית מלאכה לא מוזכרין רב אמר ימוזכר רבי חנינא אמר אינו מוזכר אמר רב זריקא נקוט דרב בידך דקאי רבי אושעיא בוותיה דתני ר' אושעיא צימיים שיש בהן קרבן מוסף כגון ר"ח וחוש"מ ערבית ושחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאורע בעבודה ואם לא אמר מחזירין אותו ואין בהן קדושה על הכוס ויש בהן הזכרה בברכת המזון ימים שאין בהן קרבן מוסף כגון שני וחמישי (ושני) ותעניות ומעמידות שני וחמישי מאי עבדתיהו אלא שני וה' וב' של תעניות ומעמידות יערבית ושחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאורע בשמוע תפלה והאם לא אמר אין מחזירין אותו ו (ואין בהן קדושה על הכוס) ואין בהן הזכרה בברכת המזון: איבעיא להו מהו להזכיר של חנוכה במוספין כיון דלית ביה מוסף בדידה לא מדכרין או דילמא יום הוא שחייב בארבע תפלות רב הונא ורב יהודה דאמרי תרוייהו אינו מוזכר רב נחמן ורבי יוחנן דאמרי תרוייהו ימוזכר אמר אביי לרב יוסף הא דרב הונא ורב יהודה דרב הוא דאמר רב גידל אמר רב ראש חדש שחל להיות בשבת המפטיר בנביא בשבת אינו צריך להזכיר של ראש חדש שאילמלא שבת אין נביא בראש חדש מי דמי התם נביא בדר"ח ליכא כלל הכא איתיה בערבית ושחרית ומנחה אלא להא דמיא דאמר רב אהרבי אמר רב מתנה אמר רב יום טוב שחל להיות בשבת המפטיר בנביא במנחה בשבת א"צ להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין נביא במנחה ביום טוב ולית

ד'תני ר' אושעיא (בוותיה) בו'. מהכא לא הוי צעי למיפשט לעיל דאינו מוזכר חנוכה צברכת המזון דליכא למידי דדוקא נקט תעניות ומעמידות אצל חנוכה ופורים אף על פי שאין צדן קרבן מוסף צריך להזכיר משום פרסומי ניסא ואיכא ליכא למיפשט דדילמא נקט תעניות ומעמידות משום תפלה מיהו אף בחנוכה ופורים אס לא אמר בתפלה אין מחזירין אותו דכמגילא צהדיא צמוספתא דצרכות (פרק ת"ה): **תעניות** ומעמידות ערבית ושחרית ומנחה בו'. מה שפי' הגאונים שאין אנו רגילין לאומרה ערבית ואפילו שחרית שמה יארע לו אונס חולי או צולמוס ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלמו ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלמו: אין מחזירין אותו. דלאו דאורייתא יניחו: צברכת המזון. של ערבית צכניסתו וכו' ציילתו שצבר עזר היום: של חנוכה צמוספין. תפלת מוספין דשבת וכו' צמוספין צמוספין ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים צהודאה: צד' תפלות. ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחוצת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום: אין נציא צר"ח. הכא נמי הואיל אלמלא צ"ח אין מוספין צחנוכה לא צעי לאזכרי: **הכל אימים** ו (צשהרית וערבית) ומנחה. וכיון שהיום מחויב צצרצב תפלות כו כן וז: **המפטיר** צנציא צמנחה צצצט. מלאכי צתצוצת הגאונים שהיו רגילים לקרות צנציא צצצצות צמנחה עשרה פסוקים וצימי פרסיים גזרו גזרה שאל לעשות וכיון שנסתלקו נסתלקו: אין נציא צמנחה ביום טוב. ואף על גב דאיתיה שחרית הואיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מוזכרין: ככל